

Vill du veta allt om ekonomi?

En videofilmad studiecirkel som den amerikanske ekonomen och statsmannen Lyndon H. LaRouche lät göra i samband med sin presidentvalskampanj 1984.

Del 1: Introduktion

”Var fruktsamma och föröka er, uppfyll jorden och lägg den under er.”

Detta berömda citat ur Första Moseboken är hörnstenen på vilken hela den judisk-kristna västerländska civilisationen har grundats. Före Moses, och innan Solon år 599 f.Kr. skrev det republikanska Atens författning, före Filon av Alexandria, före Jesus Kristus och apostlarna, fanns det högtstående antika civilisationer, varav många nästan fallit i glömska, och som alla har gjort något oombärligt bidrag för att befrämja det mänskliga tillståndet. Dock finns det ingen epok i människans historia som har varit så fruktbar – d.v.s. då människan har utvecklats så snabbt – som den stora blomstringstid för den västerländska europeiska kulturen som uppstod under Dante Alighieris och Petrarcas ledning på 1300-talet och som utmynnade i den gyllene renässansen i Italien på 1400-talet.

Även om många idag kanske inte är medvetna om det, så var det under den gyllene renässansen i Italien som den västerländska europeiska civilisationen för första gången utvecklade de nya begrepp som så småningom skulle leda till upprättandet av vår konstitutionella republik i Förenta staterna. Två män i 1400-talets Italien var större än alla andra: den förste och den störste av dessa män i Italien var född tysk, kardinal Nicolaus Cusanus.

Inom vetenskapen finns det ingen som kommer i närheten av genialiteten och djupet i Leonardo da

Vincis bidrag, förutom universalgeniet Gottfried Leibniz.

Bland vetenskapsmännen är det bara Carl Gauss, vid sidan av Leibniz, som kan mäta sig med dessa två.

Det märkliga är att de flesta har en vag aning om Leonardos betydelse. Men de flesta känner kanske inte ens till Leonardos stora, omedelbara föregångare, en man som utan tvekan var det största geniet, den mest universella och djupaste tänkaren under de senaste 600 åren, en man som vi står i större tacksamhetsskuld till än någon annan enskild person, Nicolaus Cusanus.

Även om vi tar hela vidden av Leonardos vetenskapliga geni i beaktande, så är hela den moderna europeiska vetenskapens utveckling otänkbar om inte Cusanus hade lagt grunden till en rigorös vetenskaplig metod för upptäckter i sådana skrifter som ”De docta ignorantia” (Om den lärda okunnigheten). Till och med bland ledande vetenskapsmän är det idag få som känner till Cusanus verk – trots att den moderna vetenskapen inte skulle kunna existera idag utan ett fortsatt beroende av Cusanus grundläggande upptäckter inom matematiken.

Vi står i tacksamhetsskuld till Cusanus av fler skäl. Det var Cusanus som utformade läran om folkrätten som reglerar existensen av den moderna, suveräna nationalstatsrepubliken. Det var Cusanus som etablerade läran om naturrätten, så som vår konstitutionella republiks grundningsfäder uppfattade den. Cusanus fullbordade ett arbete som hade påbörjats av Augustinus, Dante och Petrarca, men det var Cusanus direkta inflytande som ledde till grundandet av den första moderna suveräna nationalstaten i Frankrike under Ludvig XI i slutet av 1400-talet och sedan upprättandet av den andra moderna nationalstaten i England inte långt därefter.

Trots de talrika bidrag till mänskligheten som antikens civilisationer stod för, har det vetenskapliga, teknologiska, ekonomiska och politiska framåtskridandet aldrig varit så stort som det var i Europa och Amerika under de 400 åren från mitten av 1400-talet fram till och med mitten av 1800-talet.

Trots de underbara bidrag som gjordes under 1400-talets renässans var de egentligen bara

frukten av en mycket speciell potential som varit inneboende i den judisk-kristna västerländska civilisationen ända sedan Jesu död. Trots de grundläggande skillnaderna mellan en civilisation grundad på Moses lag och det som i Nya Testamentet beskrivs som Kristus nya tidsålder, vilar kristendomen och judendomen på en gemensam grund som har sin utgångspunkt i Första Mosebokens första kapitel. Hemligheten till allting ligger underförstådd i det bud som gavs till människan i den fantastiska 28:e versen i Första Mosebokens första kapitel.

I den återstående delen av denna introduktion kommer många av er att för första gången upptäcka något av den djupa visdom som ligger i denna vers. Innan programmet är slut kommer ni ganska lätt att inse att det ligger en mycket djup sanning i denna vers, och förvånas av hur enkelt vi här förklarar vad vi menar.

Utifrån min egen kunskap och erfarenhet är jag förvissad om att det ni kommer att lära er under resten av denna lektion kommer att ge era liv ett rikare innehåll.

Vi ska göra er till mästare i den ekonomiska vetenskapens ABC, med utgångspunkt från Första Mosebokens 1:28.

Låt oss börja med den första meningen i denna vers. Vad innebär det att "vara fruktsam"? Med andra ord, hur kan vi som medborgare bedöma huruvida Förenta staterna som nation är "fruktsam" eller "ofruksam" i den bemärkelse som versen antyder?

Låt oss rikta uppmärksamheten på en annan vers i Första Moseboken, 3:19. Ni känner till den: "Du skall slita för ditt bröd i ditt anletes svett tills du vänder åter till jorden. Ty av den är du tagen, jord är du och jord skall du åter bli."

Låt oss helt enkelt kombinera budet "var fruktsamma" med denna vers. När vi kombinerar de två verserna har vi i våra händer den ekonomiska vetenskapens första grundsats.

Det första måttet på graden av fruktsamhet hos en nation som Förenta staterna beskrivs bäst av ett uttryck som kanske låter avskräckande för många av er när ni först hör det. När jag har förklarat vad detta uttryck betyder, steg för steg, borde det inte längre framstå som komplicerat och förvirrande.

Potentiell – relativ – befolkningstäthet. Vi skall bena upp detta till synes komplicerade uttryck, bit för bit, och skingra mystiken.

Befolkningstäthet

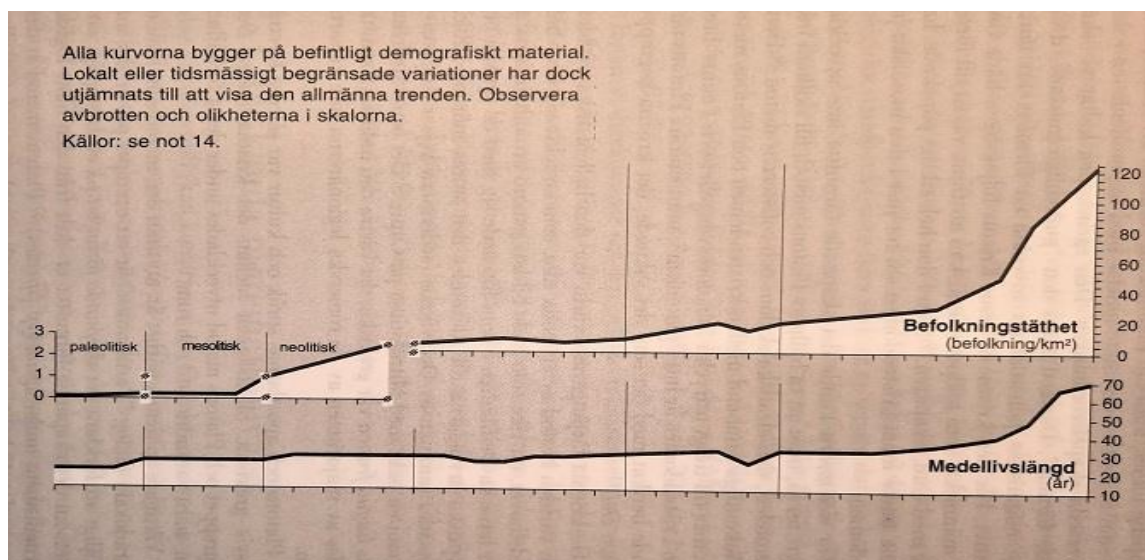
"Befolkningstäthet" betyder först och främst det genomsnittliga antal personer som bor på en genomsnittlig kvadratkilometer beboelig jordyta. Den ekonomiska vetenskapen börjar med att tolka termen "befolkningstäthet" på ett mycket speciellt sätt. Tänk er ett samhälle på en viss jordyta och att dess befolkning försörjs enbart av detta samhälles eget arbete. Hur många människor kan försörjas när detta arbete utförs på en genomsnittlig kvadratkilometer av denna yta?

Denna punkt kräver kanske en diskussion.

Den mest primitiva form av mänskligt liv som vi känner till är vad antropologerna kallar "jäger- och samlarsamhället". I denna samhällsform har människan endast ett fåtal enkla verktyg. Den bästa uppskattningen av mänsklighetens befolkningstäthet på en sådan teknologisk nivå, är att cirka tio kvadratkilometer behövs för att försörja en enda individ när hon skall leva på att samlar mat och liknande aktivitet. Detta ger en befolkningstäthet på cirka 0,1 person per kvadratkilometer, d.v.s. inte fler än cirka tio miljoner människor kan samtidigt bo på vår planet under sådana förhållanden.

Dessa våra stackars primitiva förfäder levde ett ganska miserabelt liv. Medellivslängden låg under 20 år; det var ett samhälle vars befolkning måste ha bestått huvudsakligen av barn. Deras livsvillkor var på många sätt sämre än dem som gäller för flockar av mer snabbfotade och starkare babianer. Det var ett "paradis" av det slag som vissa av våra radikala "miljöaktivister" har krävt att vi alla skall återgå till så fort som möjligt.

Idag uppskattas jordens befolkning till mer än fyra och en halv miljard människor. För att se hur befolkningen har vuxit under de senaste 400 åren, se på siffrorna i diagrammet nedan.

Tack vare olika stadier av teknologiskt framåtskridande är vår befolkning idag mer än 450 gånger större än vad som var möjligt för den primitiva människan. Under villkor som möjliggjorts av modern teknologi kan många människor se fram emot en livslängd på mer än 70 år. Den potentiella relativa befolkningstätheten har ökat mer än 450 gånger.

Vi kan formulera detta på ett annat sätt: arbetets produktivkraft har ökat mer än 450 gånger. Denna ökning är resultatet av framgångsrika teknologiska revolutioner. Först utvecklades fisket i de stora flodmynningars närhet. Som ett resultat av detta utvecklades enkla vattenfarkoster och början till en enkel stadsbebyggelse baserad på fisket. Ur detta uppstod ett enkelt jordbruk. Jordbruket utvecklades bäst i bosättningar nära stora flodmynningar och spred sig sedan uppför

floderna. Revolutioner ägde rum i utvecklingen av material och verktyg. Djurkraft, vattenkraft och vindkraft kompletterade människans muskelarbete. Sedan, med början i slutet av 1600-talet i Europa, skedde en revolution som baserades på förbränning av kol för att producera värme som kunde driva maskiner. Ur detta växte kemin fram; och senare användningen av elektrisk kraft.

Dessa på varandra följande teknologiska revolutioner är nyckeln till ökningen i **arbetets produktivkraft**, den ökning som vi ser i befolkningstätheten.

Detta är det första grova måttet på hur människan lyder Första Mosebokens bud, "var fruktsamma".

Låt oss nu titta på "relativ befolkningstäthet".

Relativ befolkningstäthet

Alla delar av den mark vi bebod är inte lika lämpliga. Givet samma teknologiska nivå är den mängd vi kan producera från viss mark mindre än den vi kan producera på annan mark. Detta gör att vi inte kan behandla varje kvadratkilometer markyta på samma sätt. Marken representerar inte alltid samma potentiella relativa befolkningstäthet.

Markens kvalitet är inte bestämd för all framtid. Vi förbättrar jorden och vi förbrukar också dessa förbättringar. Imperial Valley, en dalgång i Kalifornien, är ett typexempel. Där förvandlades ökenmark till ett av de mest värdefulla jordbruksområdena i hela världen. Om inte denna mark i Imperial Valley underhölls skulle den återgå till mycket mager jord.

Detta leder oss fram till "potentiell relativ befolkningstäthet".

Potentiell relativ befolkningstäthet

Detta borde vara ganska uppenbart: Om vi vill veta hur fruktsamt ett samhälle har blivit räcker det inte med att vi känner till den nuvarande relativa befolkningstätheten; vi måste ta reda på vad den relativa befolkningstätheten potentiellt skulle kunna vara på den givna teknologiska nivån. Vi måste mäta den potentiella relativa befolkningstätheten.

Detta mått blir då vårt ungefärliga mått på samhällets fruktsamhet. Detta är det ungefärliga måttet på arbetets produktivkraft.

Arbetets produktivkraft

Så här långt har vi bara konstaterat något som de flesta vuxna människor i USA brukade ta för självklara. Vår nation grundades av människor som trodde på det teknologiska framåtskridandets fördelar och nödvändighet. Vi förklarade oss självständiga från England och vi utkämpade krig mot England för att erhålla och försvara denna självständighet. Det mest omedelbara resultatet av dessa krig mot England var att våra grundningsfäder vägrade att acceptera det brittiska Ostindiska kompaniets och Adam Smiths försök att undertrycka det teknologiska

framåtskridandet i Englands nordamerikanska kolonier. Fram till slutet av 1960-talet och början av 1970-talet förblev denna tro en del av vårt lands kultur, och var vårt lands politik.

Är fortsatt teknologiskt framåtskridande nödvändigt? Med andra ord, kan vi som samhälle "vara fruktsamma" på det sätt som Första Moseboken kräver av oss, om vi skulle hejda det teknologiska framåtskridandet vid dagens nivå?

Till och med radikala miljöaktivister som Dennis Meadows och Jay Forrester, författarna bakom boken "Tillväxtens gränser", medger att om vi skulle sätta stopp för teknologiskt framåtskridande, så skulle vårt samhälle kollapsa på grund av att vissa nödvändiga "råvaror" skulle ta slut. Låt oss titta ett ögonblick på problemet med att råvarorna skulle ta slut.

Produktionen av allt det som en befolkning behöver börjar med produktionen av råvaror genom jordbruk och gruvsdrift. Här definierar vi ordet "jordbruk" i utvidgad bemärkelse, så att det omfattar sådana saker som fiske och skogsbruk. Produktionen av råvaror är beroende av det vi kallar "naturtillgångar". Låt oss titta närmare på detta.

När naturtillgångar krymper genom förbrukning, eller när vi måste bege oss allt längre bort för att få tag i naturtillgångar som behövs för råvaruproduktion, ökar den genomsnittliga mängd arbete som behövs för att producera en bestämd mängd råvaror av en viss kvalitet. Produktionskostnaden för allting ökar; därför minskar den genomsnittliga mängd som produceras per person. Alltså minskar arbetets produktivkraft; samhällets relativa befolkningstäthet sjunker.

Om denna nedgång fortgår måste den potentiella befolkningen förr eller senare sjunka under den befintliga befolkningens nivå. Då kollapsar samhället genom sådana effekter som svält och sjukdomar. Det kommer aldrig att kunna återhämta sig från en sådan kollaps om inte en revolution i teknologin äger rum.

Förbättringar i teknologin övervinner problemen med krympande naturtillgångar på två sätt. För det första genom att öka arbetets produktivkraft, så att det genomsnittliga arbetet producerar mer med samma mänskliga ansträngning. För det andra omdefinierar teknologiska revolutioner i grunden

åtminstone en del av det spektrum av naturtillgångar som människan kan göra bruk av på ett effektivt sätt.

Utan ett ändlöst teknologiskt framåtskridande är samhället dömt att gå under, förr eller senare.

En av de oundvikliga biprodukterna av teknologiskt framåtskridande är att arbetsfördelningen inom produktionen blir alltmer komplex. Därför måste befolkningen öka. Detta innebär att:

Förutsättningen för samhällets överlevnad är en ändlös ökning i den potentiella relativa befolkningstätheten.

Därför måste vi förfina definitionen av vad det innebär att uppfylla Första Mosebokens bud. Människans beteende är inte fruktsamt om inte människan ökar den potentiella relativa befolkningstätheten. Det som vi alltså måste mäta är inte enbart den potentiella relativa befolkningstätheten.

Det som vi måste mäta är ökningen av den potentiella relativa befolkningstätheten.

Med andra ord: den som arbetar på precis samma sätt som sin far, sin farfar och så vidare före honom, är inte fruktsam på det sätt som Första Moseboken fordrar av samhället. Det är teknologiskt framåtskridande som gör människan fruktsam.

Det är genom att förändra vårt beteende på det sätt som vetenskapligt framåtskridande innebär, som vi gör vårt arbete fruktsamt.

Ökningen av den potentiella relativa befolkningstätheten uttrycker människans fruktsamhet och återspeglar en speciell kvalitet inom oss som ingen varelse förutom människan äger. Ingen djurart skulle medvetet kunna öka sin potentiella befolkningstäthet ens två eller tre gånger – och aldrig 450 gånger. Ingen djurart har förmågan att modifiera sitt beteende på detta sätt. Människans förmåga att upptäcka universums lagar i alltmer fullkomlig form, och att tillägna sig denna förbättrade kunskap i form av teknologiskt framåtskridande, är en speciell egenskap hos människan, den egenskap som i egentlig bemärkelse förknippas med begreppet "den mänskliga själen".

Första Mosebokens bud är ett krav att vi skall leva våra liv på ett sådant sätt att vi förpliktar oss att

inom oss själva mana fram de speciella krafter som skiljer människan från djuren. För att överleva som mänsklighet måste vi grunda vårt mentala liv på att utveckla och fullända denna potential till vetenskapligt framåtskridande som skiljer oss från blotta djur. Om vi inte upprätthåller teknologiskt framåtskridande på detta sätt blir vårt samhälle oförmöget att överleva. Om vi fortsätter att underlåta att göra detta, kommer vårt samhälle helt säkert inte att överleva.

Därför upprepar vi: människan är fruktsam endast i den utsträckning hon ökar samhällets potentiella relativa befolkningstäthet. Denna ökning kan endast ske genom teknologiskt framåtskridande. Detta teknologiska framåtskridande kan endast ske om vi fulländar de kreativa mentala krafter genom vilka vi frambringar och tillägnar oss det vetenskapliga framåtskridandets frukter.

Förstått på detta sätt är de kreativa mentala krafterna den ekonomiska vetenskapens väsentliga, primära objekt. Innan vi vänder vår uppmärksamhet mot det matematiskt begripliga sambandet mellan väldefinierad kreativ mental verksamhet och vetenskapligt framåtskridande, måste vi beskriva det sätt på vilket den enskilda medlemmen i samhället bidrar till att öka hela samhällets potentiella relativa befolkningstäthet, både nu och allt framgent.